

Uunga siunnersuut: Aningaasaatigisanit iluanaarutit akileraarusersorneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2017-imeersoq aamma Soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaatit ilaannit pissarsiat akileraaruserneqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2017-imeersoq (Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoq)

Saqqummiussissut

Siullermeerneqarnera

Naalakkersuisut sinnerlugit matumuuna saqqummiutissavakka aningaasaatigisanit iluanaarutit akileraarusersorneqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut kiisalu soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaatit ilaannit pissarsiat akileraaruserneqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut.

Inatsisissatut siunnersuutit saqqummiunneqartut tamarmik soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkanit pissarsiat akileraarusersorneqartarnerannut tunngapput ataqatigiilluinnarlutillu. Taamaattumik Naalakkersuisunit qinnutigisimavarput, inatsisissatut siunnersuutit ataatsikkut Inatsisartunut saqqummiunneqassasut.

Aningaasaatinit iluanaarutit akileraarusersorneqarnerat pillugu siunnersuummi pingaarnertut siunniunneqarput soraarnerussutisiaqarnissaq siunertaralugu, Kalaallit Nunaanni aningaaserivinni ileqqaakkanit pissarsiat kiisalu, soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinerit Danmarkimi pilersinneqarsimasut.

Soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaatit ilaannit pissarsiat akileraaruserneqartarnerat pillugu siunnersuummi siunniunneqarput Kalaallit Nunaanni soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfinni ileqqaakkanit pissarsiat.

Inatsisissatut siunnersuutini taakkunani marlunni akileraarutip 15,3 procentiunissaa siunnersuutigineqarpoq. Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinerit allat taama akileraaruserneqartarenerannut akigititassatut siunnersuutigineqartoq attuumassuteqarpoq.

Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinernut nunami allamiittunut akiliinerit ullumikkut piffissami akiliiffimmi akileraaruserneqartarput. Paarlattuanik aaqqissuussinerit taakku tunniunneqaraangata akileraarusigaaneq ajorput. Akileraarusiisussaanginneq aaqqiissutinit pissarsianut aamma atuuppoq. Soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaatit ilaannit pissarsiat akileraaruserneqartarnerat pillugu siunnersuutip qulakkiissavaa, aaqqissuussinernit taakkunannga pissarsiat ilaannit akileraarusiisoqartarnissaa.

Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinernut Kalaallit Nunaanniittunut akiliinerit ilanngaaserneqartarput imaluunniit ilanngaaserneqartussaataasarput. Taamaasillutik maannakkut

akileraartartut siunissami akileraartartuusussanut akileraarusiinissamut piginnaatitaatsipput. Tamanna tunngavigalugu agguaanissaq eqqarsaatigalugu naleqquttuusaaq, soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinerni taakkunani ingerlaavartumik pissarsiaasartut ullumikkut annikinnerusumik akileraarusersorneqarpara. Taamaasilluni soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinernit taakkunanga pissarsianik akileraarusiisarnissaq appassissoq siunnersuutigineqartoq, siunissami kinguaariissat akileraartarnikkut tunngavissaqarnissaannut sunneeqataassaaq.

Marloriaammik akileraarusiisarneq pillugu Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni isumaqatigiissummik 2012-imeersumik Kalaallit Nunaat pisussaaffilerpoq soraarnerussutisiaqalernissamut pissarsianit akileraarutininik (PAL-imut akileraarutininik taaneqartartumik) maani nunami akileeqqussisassalluni, innuttaasunillu Danmarkimi akileraartussaataitaasunit iluanaarutaasunit, Danmarkimi SKAT-imut nuussisassalluni. Tassunga assingusumik Danmark Kalaallit Nunaannut pisussaaffeqarpoq. 2014-imi Kalaallit Nunaanni akileraartussaataitaasut soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfinni Danmarkimiittuni ileqqaagaanit PAL-imut akileraarutininik 22 mio. kr.-inik Kalaallit Nunaat tigusaqarpoq. Naatsorsuutigineqarpoq, isumaqatigiissut eqquutsinniarlugu, ukiumut millionit koruunit affaasa missaannik Kalaallit Nunaannit Danmarkimut nuussisoqartassasoq.

Siunnersuutini saqqummiunneqartuni anguniarneqarpoq soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussalinnut, nunami maani najugaqartunut, soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinernit tamangajammik, Kalaallit Nunaanniinneri Danmarkimiinneriluunniit apeqqutaatinnagit naligiissumik akileraarusersorneqartalernissaat. Tamanna naleqquttut isigineqarpoq, sulisartorpassuimmi isumaqatigiissutit naapertorlugit soraarnerussutisiaqalernissamut, suliffeqarfimmik maani nunamiittumik imaluunniit Danmarkimiittumik atuinissamut pituttorneqartarmata, taamaattumillu soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkatik sumiitikkumanerlugit, nalinginnaasumik nammineq aalajangiineq ajorlugit. Siunnersuummillu matuminnga taamaasilluni maani nunami soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartunik tamanik naligiinnerusumik sullissisoqalissaaq.

Akileraarusiinerit allat tamaasa assigalugit soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinernit pissarsianik akileraarusiinerup, akileraareerluni aningaasanik innuttaasup atorsinnaasaanik annikillisisissaaq. Ullumikkut naatsorsuutiginarumillu siunissami soraarnerussutisiallit aningaasaqarnerat nammineq soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinernit, utoqqalinermi soraarnerussutisianit, tapiissutininik soorlu ineqarnermut tapiissutininik il.il. qulakkeerneqartarpoq. Isertitakinnerusunut soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinernit pissarsiaannik annikinnerusumik akileraarusersuineq aningaasaqarnikkut annikitsuinnarmik sunniuteqassasoq naatsorsuutigineqarpoq, aningaasaqarnerammi annerpaatigut isumaginninnermi ikiorsiissutininik qulakkeerneqarmat. Taamaasilluni isertitakittut akileraartitsinnginnermut taarsiullugu isumaginninnikkut qulakkeerrinninniarnermut pitsaasunik aaqqiissutitigut isumagiarnearput, aamma pigissaarnerusunut iluaqutaasumik.

Akileraartartut ataasiakkaat aningaasaliisinnaanermut ileqqaarsinnaanermullu aalajangiinissaannut annikinnerpaamik sunniisussamik akileraartitseriaaseqarnissaq tulluunnerpaagaluarpoq. Matumuuna anguneqarpoq, akileraartartut aalajangerneri niuernikkut isumaliutersuutiviit tunngavigalugit aalajangerneqartartut, tamannalu nalinginnaasumik inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut tulluartutut isigineqarsinnaavoq. Tamannalu tunngavigalugu, inatsisissatut siunnersuutit uku marluk saniatigut ataatsimiinnermi matumani pappiaqqanit nalilinnit iluanaarutit akileraarusersorneqarnerat pillugu inatsisissatut siunnersuummik Naalakkersuisut saqqummiussinissartik naatsorsuutigaat.

Inatsisissatut siunnersuutit taakku pingasut tamarmik ataatsimik siunertaqarput, tassa aningaasaatinik akileraarusersuisarnermi maanna atuuttumi unammillernartut ilaasa iliuuseqarfiginissaat, tamatumani aningaasaatinit isertitat ilaat 44 procentit tungaannut akileraarummik akileraaruserneqartarput, isertitalli ilaat akileraarusigaasarnatik. Akileraaruseeriaaseq atuuttoq taamaasilluni allat

akiligaannik ileqqaariaatsit ilaannut pitsaanerusumik iluaqutsiivoq, tamanna pingaarnertut aningaasaqarnikkut pitsaanerusumik inissimasunut iluaqutaalluni. Tamanna tunngavigalugu inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut naligiinnerunissamut Naalakkersuisut siunertaannut siunnersuutit tapertaapput.

Siunnersuutit qulaani taaneqartut ilaatigut Naalakkersuisut 2016-imi Attassisinnaanermut siuariartornermullu pilersaarutaanni saqqummiunneqarnikuupput, tassani siunnersuutit aaqissuusseqqinnermi sammivik 4-p ataani suliniut 18-itut saqqummiunneqarlutik.

Inatsisissatut siunnersuutit taakku pingasut immikkut ataatsimullu siunissami akileraartitseriaatsimik oqimaaqatigiissitsinissamik pilersitsissapput.

Naggataatigut inatsisissatut siunnersuutitut taakkunungalu oqaaseqaatinut innersuussissaanga.

Taama oqaaseqarlunga Naalakkersuisut sinnerlugit inatsisissatut siunnersuutit marluk Inatsisartunut suliassanngortippakka.